

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

5/17

fauru

1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca domneec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretulu pentru Austria

pe Jan.—Jun. 4 fl. —
pe Jan.—Dec. 8 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jan.—Jun. unu galbenu si diumetate.

Nr.

6.

Cancelari'a redactionei

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III

curso

annalu.

AVRAMU JANCU.

Pentru ce, chiar' in acestu momentu, anim'a mea me lasa séu trece in palpitâri mai repedi; mintea mea e confusa si se perde in marea de cugetâri sregulate; si totulu tremuru in valuri de simtîri? Faptele mari, de asemenea persóneloru cari le-a sustienutu, la prim'a loru vedere ne insufla respeptu, si cea mai d'antâia impresiune ce o esercita asupra nóstra e — admirarea; apoi trecemu in entusiasmu; in urma ne tradâmu sdrobiti de palpitâri ale animei, si de simtîurile ce ne-a preocupatu mintea — suntemu linisciti si ne aflâmu facia in facia cu

Avramu Jancu.

rigiditatea cugetârii rece. Pentru ce inse, candu vremu a da descrierea persóneloru mari, ne lasa chiar' si cugetulu rece? Simtîmu debilitatea puteriloru nóstre.

Éca ce simtîndu, amu trebuitu sê premitemu, candu vedemu inaintea nóstra fisonomi'a unui omu de fapte; éca ce amu trebuitu sê marturisimu, candu amu pusu in fruntea acestui diurnalu pe eroulu din 1848, pe regele muntiloru, pe celu mai curatu patriotu, pe celu mai curatu românu, pe — *Avramu Jancu*.

Vedeti fruntea lui atâtu de serina odinioára, cum stâ apesata si sdrobita de dureri; vedeti anim'alui franta,

nu de suferintiele proprii, ci de suferintiele natiunii sale. Ah! elu n'a iubitul alta pe pamentu, decatu pe natiunea sa!

Dar' se vedemu pe scurtu cine e acestu omu mare.

„Liberu in munti traiesce libertatea.“ Liberu in munti a vediutu Avramu primele radie ale sórelui liberu. Mergi pe muntele „Gaina“; cauta in josu, supra de bradii superbi; si intréba ce satu se intinde sub ochii tei pintre vái si pintre déluri? „Vidr'a-de-susu — aici s'a nascutu „Janculu“ — 'ti va murmurá si riuri si frundie. Asié este. Avramu Jancu s'a nascutu in Vidr'a-de-susu la a. 1824. Parintii lui, tata-lu seu Alesandru Jancu, au fostu unii dintre cei mai respectati locuitori din satu; si ca totimunténii, si ei se negutatoriau cu vase de bradu, cu cari munténii au obiceiul a merge pana pe la Aradu, Macáu si Dobritínu. Alesandru Jancu érá omu fórté desceptu; de la natura avea minte agera, a invetiátu si carte, si a fostu multu tempu jude comunalu si gornicu de paduri; elu cu diligintia ce o avea si-a facutu si avere frumósá; tenerulu Avramu inea, acum ca pruncu se distinsé de ceialalti frati ai lui prin voi'a si aplecarea de a invetiá carte. Asié tata-lu Alesandru se resolví a-si da pe „Avramutiulu“ seu la scóla. Scólele elementare si cele gimnasiale le-a facutu Avramu in Abrudu, Ia Zlatna si la Blasiu. Sciintiele filosofice si juridice le-a absolvitu in Clusiu. Pretotindene a fostu unulu dintre cei mai solidi si mai eminenti intre conscolari; cu deosebire i placea matematic'a — si in acestu studiu a fostu celu mai escelentu; elu iubiá si music'a, si érá maiestru in flauta. Acum flauta n'are, dar' nu-lu vedi neci-odata fara o fluiera simpla, cantandu melodii romane si perdiendu-se in simtrile de durere.

Dupa absolvirea studiilor juridice, s'a dusu la Osiorheiu langa tabl'a regéscá, unde facéndu pras'a dupa sistem'a de atunci, la a. 1848, a pusu censur'a de avocat. Elu inse fusese si practicantu la tesaurari'a din Sabíu.

Cu anulu memorabilu de 1848 incepe si viéti'a propriaminte publica a lui Avramu Jancu.

Junele teneru, cu fisonomi'a lui simpatica, cu perulu seu blondu, cu mustetiele si barb'a sa rosia-auria, cu anim'a lui buna si atragátoria, cu simtiulu seu nobilu, cu dorulu de libertatea si independintia patriei si natiunii sale, cu cunoscintiele lui nu neconsiderabile, cu capacitatea lui talentuósá — érá placutu la toti. Nascutu in munti in casa nu departe de casa, unde s'a nascutu Horia, ardentu pentru scaparea

natiunii romane de sub jugulu feudal — nu potea se nu face cea mai mare parte din miscárilile natiunale de la a. 1848. Popolaru la munténii, cunoscutu mai in tota tier'a — insufletitu pentru ideele capiloru si filosofiloru romani de atunci — n'a potutu a nu fi unulu dintre cei primi cari a miscatu si condusu caus'a romana de la 1848.

Miscárilile natiunale de la 1848 ce se manifestasera in tota tier'a, nu potea a nu se manifestá si mai potentu la cancelistii de la tabl'a regéscá din Osiorheiu. Aici érá si Jancu. Cancelistii magiari facu petitiune pentru uniunea Ardélului cu Ungari'a; cancelistii romani, intre acestia Jancu nostru, protesta in contra uniunii, si pentru eventualitatea nesperata, punu de conditiune: recunóscerea prin lege a tóte natiunilor, de totu atâte natiuni politice ale tierii. Cancelistii romani, intre acestia Avramu Jancu, afla lips'a de a se aduná romanii in adunare natiunala — si ei jóra a se aduná intr'o conferintia premergátore pe Duminec'a Tomei la Blasiu. La Duminec'a Tomei, pe langa marele tribunu alu poporului A. Papíu, a venitu si Jancu cu munténii sei, si se aflau cu totii in Blasiu. Jancu salutá poporulu, si poporulu lu-portá in triumfu. Invetiaturele lui la poporu nu éran alta, de catu libertate si egáitate pe principrulu de natiunalitate; si poporulu lu-iubiá. Terminulu de a tiené marea adunare natiunala, pe langa tóte pedeele de o parte si intrigele de alta parte, érá defiptu. Diu'a mare de 15. maiu érá apropiandu-se. Jancu neci de aici nu potea se lipsésca. In diu'a, pe candu se mestecá diu'a cu nóptea, spre 15. maiu, Jancu cu munténii sei intrá in Blasiu. Ei erau impenati cu frundie si flori de primavéra, aveau stindarde natiunale, si au fostu primiti cu celu mai viu entusiasmu. Dar elu nu potea se lipsésca de a face parte si in conferintia preliminará, unde se invoisera ca: „adunarea din 15. maiu e adunare generala natiunala a gintei romane din Transilvania; adunarea generala romana are se prochiame libertatea si independintia natiunala pentru gintea romana; ea are a depune juramentu de credintia tronului si ste incesi; ea are a protestá in contra uniunii Transilvaniei cu Ungaria; érá iobagi'a are se fia stérsa.“ Si diu'a de 15. maiu, si marea adunare a gintei romane, tóte aceste le-a primitu de ale sale si le-a formulatu in memorabil'a representatiune ce profundulu nostru filosofu si marele erudit romanu Laurianu o a cetitu de pe tribuna in a dou'a dí de adunarea generala. Totu cu asta ocasiune se aflá lips'a de a se constitui gintea romana intr'unu or.

ganu, deca nu e iertatu a-lu chiamá esecutivu, sê-i dîcemu natiunalu. Si se formà comitetulu natiunalu. Jancu deveni membru alu acestui comitetu. De aici inainte faptele si portarea lui Jancu se tienu mai multu de istoria, decâtu de o simpla biografia.

Natiunea si patri'a romana se imparte in prefecture; Jancu, omu mai multu de fapta, de câtu de politica si scrisóre devine prefectulu celei d'antâiu legiuni romane. Revolutiunea curge mai multu cu furia de o parte, decâtu cu ratiune de alta parte. Furi'a invinge si generalulu polonezu devine domnu de nu a tóta, dar' de mare parte a tierei. Pe acestu tempu cu Jancu se intrunescu prefectii, neci mai mici in desteritate, neci mai slabi in dorinti'a de a scapá patri'a si natiunea de tiranismulu ce o amerintiá, se intrunescu eroii prefecti Axente si Balinth, si sustienu muntii in contra invasiuniloru ce nu cunosceau neci libertate adeverata, neci egalitate natiunala. Tóta tier'a erá coplesita de libertatea(?) despotica a unui elementu ce domniá cu focu si furci — numai muntii erau liberi, sustienuti de Jancu cu cei doi prefecti intr'uniti. Er' candu stéu'a négra dela nordu veni in despotismulu seu de a alungá pe despotii liberali — muntii sub Jancu erau verguri in simtiulu loru de libertate. Acì lui Jancu, nu i mai remase alta de câtu — a vedé sê nu fia insielatu. Elu facu parte la deputatiunile ce mersera la Viena, si credea multu intr'acei-a, in alu caroru interesu mediatu s'a luptatu. La a. 1852. imperatulu face caletoria prin Ardélu, si dispunendu mersulu caletoriei de la Halmagiu pe la Bai'a de Crijau, la propri'a rogare a lui Jancu, imperatulu si inschimba mersulu peste Gaina la Abrudu. Pucinu dupa aceea Jancu devine prinsu si inchisu la Belgradu. Dar' nu peste multu s'a eliberatu.

De aici inainte Jancu, care n'a avutu neci unu interesu propriu, decâtu uniculu interesu alu natiunei sale, se perde in durerile animei sale, si canta libertatea poporului seu. Jancu traiesce acum in Abrudu; câte-odata lu vedi cu o unghitia ce o are mergêndu pe riulu de la Vidra, si prindiendu pesci (asié numiti pestravi) cari apoi i oferesce celui d'antâiu amicu ce-lu intalnesce.

Déca o anima sfarmata in durerile natiunei sale póte sê renvie, déca mintea póte sê-si revina la tar'a si divinitatea vecinica si déca simtiulu durerosu nu le póte coplesî pe amendoue — noi atunci éra-si vomu avé pe Jancu.

Si acést'a cine n'o doresce?

A M A L I A.

... Si sér'a erá muta si lina si doiósa ...

O palida lumina prin cela licuria ...

Pre faci'a ei sta raiulu cu taina maestósa,

In sinulu meu tortur'a cu gemete mugia!..

In ochii ei sta foculu junetiei nepatate,

Ce cu-o melancolia adancu me farmecá ...

Pe budi'a mea sta graiulu cu tonuri sbuciumate:

„Adio copila scumpa ... eu am de-a te lasá!..“

Si anim'a-i vestala, cu palpitate 'nfocate,

Parea cá vre sê-si verse respunsulu in suspinu;

Dar budiele-i de angeru cu flacari sarutate;

Nu mai poteau sê-si scóta accentele din sinu ...

O radia inocinte, o radia sficiósa,

O radia dulce, plina de-unu vecinicu suveniru

Furai atunci din ochii-i, ér anim'a-mi setósa

O asiediá indata p'amorului potiru;

Si-apoi mi-am pusu sarutulu pe dalbele margele,

Ce picurau ferbinte p'a feciei sale flori,

Pe manele-i udate de lacramile mele,

Pe sinulu ei de nimfa, cu gemeni crinisioni.

Si apoi ... apoi genunchii-mi incetu se inclinara,

Si fraged'a ei mana in mana-mi tremurá ...

Si ochii ei de stele ardeau in dulce para ...

Si sinulu ei fantasticu, de-unu doru se tulburá ...

Ér sufletu-mi ferice voiá, ca sê-i inchine

Totu ce e santu in lume, din ceriu pana 'n pa-

Voiá l'a ei picioare in siópte pfi si line [mentu;

Sê-si verse totu internulu cu-unu sacru jura-
mentu ...

Dar ór'a despartírei batú cu-a sa grabire

Cantandu-si versulu jaluicu ce-amaru m'a sage-
tatu ...

O lacramióra inca ... o siópta de iubire ...

O strangere de mana ... si ah, m'am departatu!

Doiósá mi-a fostu calea. Unu ventu de viscolare

Totu pasulu, tóta urm'a crudelu mi-o sbiciuea ...

Amara-e tóta clip'a si tót'a mea oftare,

Decandu in sér'a trista me despartí de ea!

De-atunci inse portretulu, portretulu ei de dina

Mi-cere sarutarea de mii de ori pe dí ...

Mi-cere sarutarea ... si sinu-mi ce suspina,

Cu-atáta pasiune i-o scie oferí ...

Si sê mai numeru inca decenii de dorere

Pe plaiulu departarei in care-su condamnatu:

Portretulu ei poeticu mi-a tinde mangaere ...

Va fi in tóta clip'a, ferbinte sarutatu! ...

NÓPTEA CEA DIN URMA.

(Din notițiile unui juno.)

— Novela. — (Finea.) —

La usia éta s'audu nescce strigări ca de o leóica turbata, nescce injurii crâncene, ca cari n'am mai audîtu in viéti'a mea, — apoi nescce gemete profunde, si din cand in cand numai abié nescce rogaminte line: mama, maicutia, oh maicutia draga, maicutia sufletulu meu! . . .

Me 'nfiarai. — Cine persecvédia nóptea, cine e persecvatu acum in tempulu noptii, in intunerecu, in frigu grozavu si 'n ventu? . . . Póte câ crim'a persecvédia virtutea, maliti'a nobléti'a, diavolu pre angeru!? . . . Mi luai unu pistolu la mana si esî spre ajutoriu.

N'avui tempu sê esu; usi'a mea lovita cu o repediune si turbare de tigru s'aruncà in de-reptu si cadîu josu.

— Intra! Pasiesci in cuibulu desfranari-loru, puiu de sierpe, pasiesci in ponorulu lotri-loru, coita. Pasiesci, mintenu te strapungu in anima! — s'audî o strigare desperata.

Radicu lumin'a si privescu. O femeia inalta cu vestminte simple si vechi, imbrodita tóta cu unu paliu albastru betranu sta de-asupra unei copile tenere cu unu cutîtu sclipitosu si strigá sê intre in odai'a mea.

Pe femeia se védeau nescce trasuri, din cari pe lesne cunoscu indata, câ nu e de clas'a de josu, ci una dintre acelea, cum vedemu multe in viéti'a — dintâiu tenera si avuta, frumósa si de rangú — se légana pe und'a placeriloru ca frundi'a pe spum'a riului; — ér apoi la betranétia ajunge in ticalosîa si in neavere. — Fatia ei erá alba de natura, ér acum smolita cu negru si cu meriu ca unu chipu de resbunare. — Oh ceriuri câtu erá de crâncena femei'a asta! . . .

Si copil'a? — Oh, de au florile sora dulce cu sufletu, cu lacrami si cu zimbire: ea a fostu sor'a floriloru; — de are ceriulu o fiintia, ce aprinde in stele lumin'a si visitédia somnulu moritoriului, si urdiesce visele amoresiloru: ea a fostu aceea; — de este ceva misteriu, ceva farmecu ce póte inviá si respí unu sufletu: ea a fostu farmeculu acesta.

Femei'a asta turbata mai strigà odata sê intre, apoi cu o mana stringandu cutîtulu, cu cealalta prinse pe copila de vestminte si o taraí pe josu pana 'n usia, si de aci o aruncà tiranesce in chili'a mea. Numai confusiunea me retienù de n'am descarcatu pistolulu pe strigóti'a asta ne 'ndurata.

— Éta-ti gertf'a lotrule, éta-ti viptim'a tigrule, éta-ti cadavrulu ucigatoriule! — strigá

femei'a cu turba nemarginita, ér copil'a lesînà pe pavimentulu casei. — Eu stam uimitu, confusu, se pareà câ visediu.

— Éta-o! — Pune-o pe focu, — arde-o si o nimicesce din natura! Nimicesce-i trupulu si sufletulu, cum i-ai nimicitu tóte averile, cari ceriulu i le-a datu pentru trupu si pentru sufletu. — Nimicesce-i trupulu sê scape de viéti'a; si-i nimicesce sufletulu sê scape de suferintiele vietii celei ce va urmá dupa mórte! — Rapi't'ai scutululu unui moritoriu, spintecat'ai velulu fetioriei, frantu-i-ai midilócele de viéti'a, despoiatu-o ai de ómenii cu indurare, de mama iubitóre, de amicele junetii, de moralu, de visu si de sperantia, — despóia-o de viéti'a naintea mea — ceriulu nu-ti ajute, ceriulu te persecvedie, ceriulu te bata si te pedepsésca! . . .

Oh câtu erá de crâncena femei'a asta!

— Cunosci-me? Cine esti? Nu te cunoscú femeia — dísei eu odata indignatu si óre-cum incremenitu de vórbele femeiei acestei crâncene.

Femei'a si-radicaí ochii spre ceriu si dupa cateva minute incepù:

— Nu me cunosci? Nu o cunosci nici pre ea? Oh ceriuri intunecati-ve si vomati pétra putiósá, si-lu inecati! — Ba nu, — ci sê traésca si sê-lu pedepsiti cu biciuri de focu, cu blastemele mele, si cu lacramile orfaniloru! . . . Intunece-se lumea inaintea ta, sê-ti fie négra viéti'a pana la mórte. Verinu se fie aerulu ce-lu sugi, duhóre sê fie aerulu ce-lu resufli. De plangeri, de lacrami sê-ti géma sufletulu, de bóla ti se usce trupulu. — Sê ai ffi si sê fie blastemulu omenimei, — sê ai ffi si sê te persecvedie betranu, caruntu pana la grópa, — sê traesci contemnatu si despiciatu si sê mori de rusîne. — Blastemati-lu ceriuri, poteri ascunse, divine, pecate-lu persecvati, — blastemu! . . .

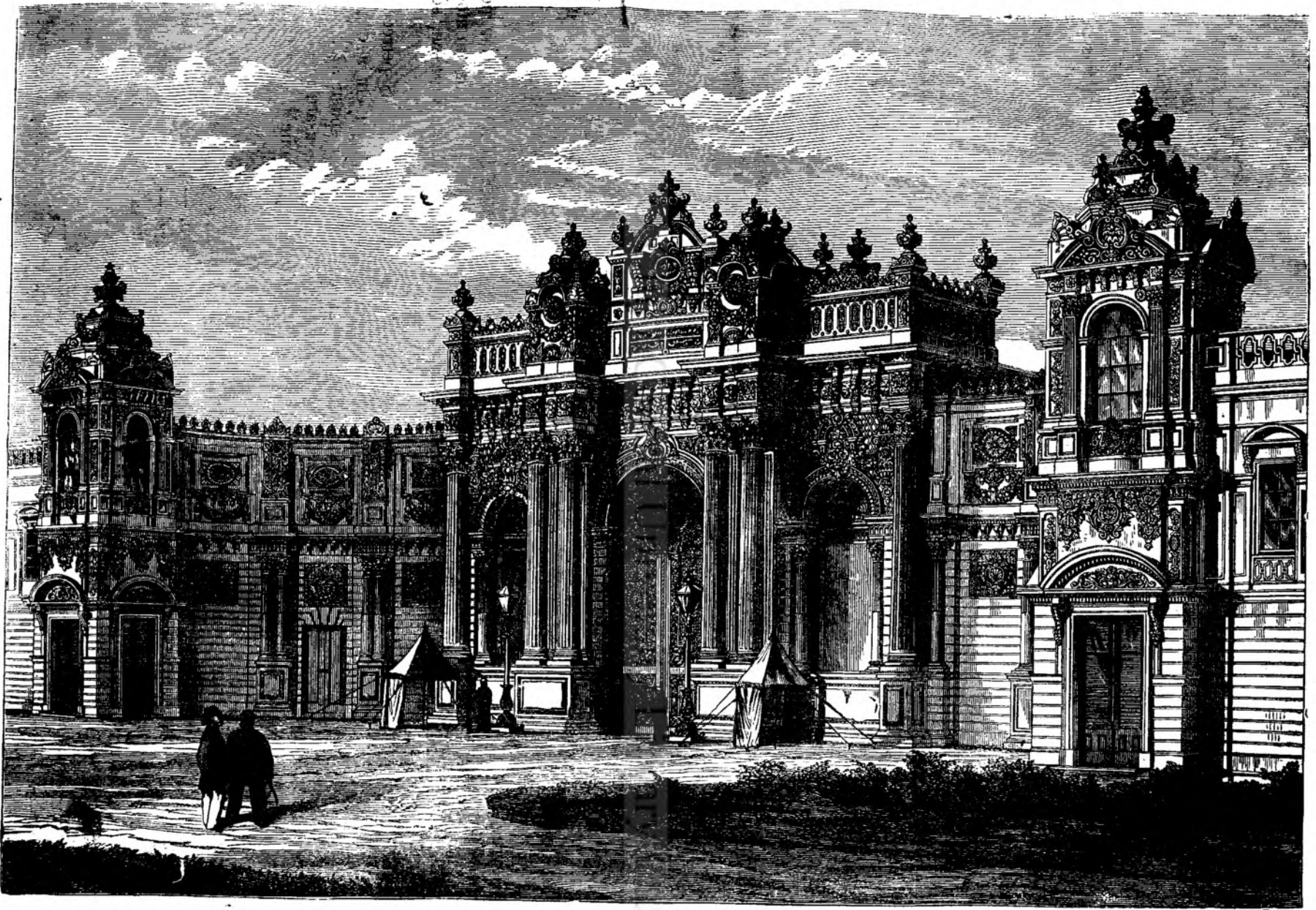
Femei'a 'ntr'acestea-si desfasiurà vestmintele de pe sinu si s'apropià de mine. Ce vre óre?

Fu aprópe de més'a mea, si — incremenii.

Mi-pune pe mésa unu copilasiu micutiú, infasiatu cu carpe negre, — si cu acésta resuflandu greu de furi'a acea cumplita se repedí pe usia, si cand fu din afara, inchise usi'a pe mine, si pe cei doi óspeti, unulu mai neputintiosu ca altulu.

Copil'a prinse a plange dela unu tempu, si copilasiulu inca, — se pareà câ si lui i mila de maica-sa cea nenorocita.

Nu pregetai multu — me plecai si radicaí copil'a 'n susu, — i-am pusu copilulu langa sine si incepui a o mangaiá.

Frontispiciulu palatiului sultanului in Constantinopolu.

Trei dñle siedit copil'a morbósa in chili'a mea. Dupa trei dñle efaptufi a se primí intr'unu institutu filantropicu de acestu scopu.

Oh ceriuri nalte, câte sciui din copil'a asta! Manescu o-a insielatu si pre ea ca pre alte multe, Manescu, care a rapitu pe Julia de la mine. — Pe Manescu blastemá mam'a copilei asié crâncenu — si elu nu audia — sê se 'n-crâncene, sê se 'ntóroa ca, sê fericésca pre Julia.

Oh câtu e de negru Manescu. Julia nu póte sê se consacredie unui monstru ca elu, Julia trebue sê scie de elu — eu i sum amicu, mi-voiu impliní datori'a.

I-am scrisu epistola, câ-ci s'ò vedu nu voi-am; — i-am scrisu câtu e cufundatu Manescu in und'a negreloru placeri, câtu e desfranatu, si câ nu e demnu de amorulu acela ferbinte a ei. Totu odata i-am scrisu, câ in anim'a mea amorulu e nadusítu, ce mai este in ea e singura amicéti'a câtra ea, — i-am scrisu ca amicu fara invidia.

Julia mi-a respunsu:

„Sciu, câ e reu, — lu-iubescu; — n'am ce face!“

Oh, sci ea, câ e reu, dar nu sci, câtu e de reu!

Bine e, mi-am facutu detorinti'a, mai multu nu potu; dar totusi a lucrá in interesulu Juliei cu atátu am inceputu mai ferbinte cu câtu vedeam mai periculósa starea ei.

Am lucratu pe sub mana sê imbunescu pre Manescu pentru Julia, dar nu mi-a succesu. — Erá sê devina 'n prinsórea detorasiloru pentru spesele, ce le-a prapaditu in bancheturi imbui-bate si 'n desfranári, — si mi-am restrinsu tóte erogatiunile si i-am platitu detori'a fara scirea lui, si a scapatu de rusíne, dar elu éra a inceputu desfranárele cu putere inoita si éra a cadutu, unde a fostu. — Am fostu jude, — elu erá sê se judece la mórte cu rusíne, si eu mi-am calcatu cunoscinti'a sufletului, juramentulu — si l'am eliberatu. — Nu e destula dovéda Julia?! . . .

Unde sê mai aflu instrumentu si midilocu sê inbunatatescu sórtea Juliei? — Oh cum mi se ivesce prin creri unu cugetu cumplitu: sê ucidu pre Manescu . . .

Éra a trecut unu tempu, — si nu sciam nimica de Julia, nu sciam de lume si nu sciam de mine insu-mi. Asié póte sê fie somnulu animaleloru ce dormu érn'a intréga — cum erá viéti'a mea — o letargía trédia.

Au trecut septamâni, lui, si a venitu anulu. Eu totu nu mai sciam nimicu de Julia,

numai atáta, câ traesce. — Dupa unu anu inse mi sosí o epistola cu sigilu negru.

Cetii epistol'a.

„Amice Oscaru! Demanéti'a deodata cu diorile vino la mine! — Te rogu; — mai multu nu te-oiu rogá in veci, — mai multu nu ti-oiu fi amica, — mai multu nu te-oiu superá, — nu te-oiu mai iubi si nu te-oiu mai insielá in viéti'a asta trecatóre. Adio! Julia.“

Oh, ce cugetu, ce durere me cuprinse. Oh sufletulu meu Julia!

Demanéti'a asteptata sosí abié. Mersei la Julia. Ea erá intinsa 'ntr'unu patu singura, nimenia nu sciá de ea, numai o baba betrana siedea langa patulu ei morósa.

Câtu intrai in casa, Julia privindu câtra mine cu o fatia palida, cu ochii impainginiti, mi intinse man'a. Érta-me — díse, érta-me, — si me ingropati asié cum sum — — Julia adormí.

Me plecai pe cadavrulu ei cu o dorere sfâsietóre, si — oh ceriuri! . . . Julia avé in sinu o iegutia góla, din care beuse otrava, — si langa sinu unu copilasiu strapunsu cu unu cutítu, — unu copilasiu adormitu pentru totu-déuna, abié dupa dóue minute de viéti'a.

Priví la baba cu o cautatura grea, desperata. Bab'a mi facú cu capulu câ-e tardíu. Ea si-a ucisu copilulu — de rusíne — ~~copilulu lui Manescu.~~

Oh ceriuri! — — — — —

Preste trei dñle fu ingropata Julia. O-am ingropatu eu — si Manescu in tempulu acesta a banchetuitu.

Eu inca trebuia acum sê moriu; dar me legá ceva de viéti'a, pana atunci nu poteam mori: — aveam de a me 'ntalni cu Manescu, sê ceru séma de Julia.

Abié l'am aflatu, dupa trei dñle. Si-petrecea in cluburi libovince. Am mersu cu elu a casa, si mi-am scosu cutítulu, i-am spusu sê se 'n pace cu Domnedieu — elu a acusat pre Julia — plangea de frica lasiulu, moim'a, — si l'am ucisu.

Julia dórme in cimiteriu, elu dórme inca in chilia sa. Mintenu voru sosí persecutorii, — voru persecvá pe Oscaru. — Ér incede ventulu, — — hui — cum siuera! — Angerulu resbunarii bate la ferésta, me chéma sê me nece, sê me sugrume, sê me omóre . . .

In diori de dtua.

Se vedu diorile! —

Mintenu s'oru vedé diorile vietii eterne! . .

Sum impacatu n'am relatiune mai multu cu lumea, — s'a frantu tóta legatur'a, ce me tienú de lume . . .

Mi-am arsu suvenirile — alta-ce n'am. Cu banii ce-i avui am facutu cruce, si o-am radica-tu la capulu Juliei. Cruce mandra câ si ea a fostu mandra, cruce dalba câ si ea a fostu dalba

Se pare, câ mi-e somnu. Mai am cinci minute — apoi me voiu culcă sê dormu . . .

Va dormi sufletulu, anim'a si cugetarea. Va incetá ur'a si amorulu, dorerea recugetării, sentiulu si lacramile

Inca patru minute!

Asié cu doru mi-asteptu mórtea. Acum orologiulu é inaintea mea si numeru minutele, — pistolulu de 'ndemana, — si se pare câ mi-e grétia de mórte asta nu o am sentítu pana acuma

Tragu clopotulu de diua!

Sê dîcu unu „Tatalu nostru“ amin. — Amin la tóte!

Remasu bunu lume, patria, viétia si dorere!

Cimiteriulu s'a inmultítu cu dóue morminte nóua. Ici o cruce alba, pe ea: Julia; mai incolo cu cati-va pasi alta cruce: Manescu.

Departe de cimiteriu intr'unu délu pustiu altu mormentu, — fara cruce, fara pétra, unde bate ventulu, unde nu cresce flórea, unde nu canta filomel'a. Celu-ce dórme aici a fostu ucigatoriu si sinucigatoriu. — Asié se 'ngrópa sinucigatorii! . . .

Se vorbesce, câ i-a fostu numele Oscaru. In viétia l'a persecvatu sórtea, dupa mórte ómenii!

V. R. Buticescu.

Istori'a artei.

Artele la Greci.

(Urmare.)

III. — Nu fara cuventu am numitu pe Aspasia. Aspasia, pentru noi, representa influin-ti'a femeiloru asupra arteloru. De aceea mai toti, cari au scrisu asupra arteloru, chiar si ilu-strulu Vinkelmann, pare câ n'a tienutu contu de acésta influintia. Éste positivu câ unele cua-litâti nu se desvólta la unu poporu, de câtu cand femeile lucréza la desvoltamentulu loru, este invederatu, câ amu serací patrimoniulu umani-tâti, déca amu stirpí darurile particulare ale femeiloru. Facultâtile femeiloru jóca, in armo-ni'a sociala, acelasiu rolu ca vocea loru intr'unu coru. Nu numai câ ele adaugu intinderea scârei

generale a cugetârilor si simtieminteloru, dar ele comunica inca ómeniloru chiar poterea d'a esprimá nuantiele espresiuniloru, cari n'aru fi simtíte fara femei. Ele dar inavutiescu lumea morala cu facultâti, pe cari le au ele, si cu ace-lea pe cari le desvólta in omu numai ele.

De aceea, istori'a femeiloru in Grecia va fi óre-cum istori'a arteloru si literiloru. Voiti sê cunósceti viéti'a privata a femeiloru pelasgice, deschideti pe Omer. Cátu de frumósa este fe-meí'a din timpii eroici in versurile betranului Omer! Ce libertate de actiune; ce spontaneitate de viétia! Cátu este de maiestósa si forte, chiar in crime! Calipsa dîn'a, Elena cea perfida, Cli-temnestra chiar sunt mari si nobile; ce figura farmecatóre, pura, virginala are Nausica! si Pe-nelopa mai cu séma, ce mare tipu de femeia! ce virtute maiestósa si simpla! ce puritate! ce dem-nitate! ce energia modesta! ce desvoltamentu liberu alu sufletului! Omer nu zugravesce de câtu femeí'a nobila, amestecata in marile eveni-minte ale epoei. Esiod, contempuranulu lui, ne aréta femeí'a sub unu aspectu mai putínu ide-alu, femeí'a reala, cu capritiuri, cu defecte, cu facilitate de a farmecá si putinte. Esiod insulta femeile, dar mani'a lui chiar probéza, ca-si rap-sodiile nemuritóre ale lui Omer, câ femeile aveau atunci o mare influintia, câ ele ocupau unu locu mare in statu.

Dupa epoc'a eroica vine aceea epoca, cand art'a Grecilor, fara mladiere, fara gratie, fara miscare, o potemu facilu confundá cu art'a óre-cum ieroglifica a Egipteniloru, apoi cu art'a Etrusciloru, fragmentata de cautarea neinteli-ginta a energiei brutale. Acésta epoca este aceea cand femeile nu mai sunt nimicu. — Cum fe-meile in acestu tempu sê nu pérdia tóta poterea loru? Evenimintele si nou'a viétia a Ateniani-loru le separa de barbati. Cetatea desu este tur-burata de asmutiári; barbati, siliti a se reuní in tóte dîlele pe piati'a publica, ca sê discute inte-resele comunitâti, vietuiau intre densii. Cei, carii guvernau Grecia, cei mai avuti, cei mai inve-tiati, si-inchideau femeile langa carii nu-si mai puteau trece viéti'a si pe cari nu voiau sê le lase espuse la pericolele din fie care dî. Femeile nu mai aveau neci o parte la afacerile societâti, cerculu loru se stringea din ce in ce. Putínu câte putínu incepu a fi neglese; incetéza d'a le iubí, d'a le cultivá spiritulu; atunci femeile ajungu a nu mai fi nimicu. Femeí'a onesta, vir-gin'a, socí'a, matrón'a sunt reduce la o trista selavia in cas'a loru; abié sunt cu unu gradu distinse de sclave; condamnate la serviciulu menagiului si la detori'a reproductiunei, nu nu-

mai câ ele nu mai esercita neci o influinția asupra stărei morale a societății grece, dar sunt încă destituite și din rolul ce le dă voluptatea. Atunci vedem ivindu-se acea eror pe care au împărțit-o Alcibiade și Socrate, acela amestec în puru care păteza poezia greacă. D'o parte, legi aspre protejau onoarea patului nuntialu; d'alta parte condițiunea femeilor este atât de calcată în picioare prin vindere sau închiriere publică, regulată de Solon cu o taxă fixată de lege. Aceste femei înregimentate de Solon se numiau *palace*, și nu semenau în nimic cu *eterale* cari nu aparuse încă.*) Captive, mai miserabile de cât de depravate, palacele erau mai rele de cât sclavele. Temistocle, în tineretie, a înhamat la carul sau patru din aceste nefericite creaturi; și, manându acestu ciudat înhamagiu, a străbătut Agora**) în vuetul strigate-loru și aplaudelor multimei.***)

Dar desvoltamentul intelectualu și moralu nu putea să lipsesca într-o societate ca cea ateniană, nu putea multu timp să remana nabușit la unu popor ca celu grecu. Condițiunea femeii maritate nu s'a schimbat înse. Femeia maritată și *palacea* au rămas închise în sfera însemnată lor, dar *eterea* s'a născut cu Pericle. Condițiunea femeilor din societatea greacă la aceea epocă, Demosten o rezumă cu naivitate în discursul pentru Neera: „Avem, dăce elu, etere (amice) pentru voluptatea sufletului; palace (curtisane) pentru multămirea simțurilor; femei legitime pentru a naște copii din sângele nostru și pentru a păzi bine casele noastre.“

Nu putem înse nega că această specie de organizațiune a sexului frumos (care adică n'ar fi morală) a sporit mult influența fetei a femeii care n'o despoetizau neci odată grijile vulgare ale menajului lasate în sarcina soției.

Eter'a, este personificarea influenței morale a femeii, este realizarea *unii nu știu ce* (ca să dăci asié), care nu este neci vulgura datorită domestică neci brutala voluptate. Spiritu, grație, eleganța, usoretate d'a înțelegere totu, arta d'a cuvânt și exprimă totu, simpatia pentru totu ce este artă, poezie, frumos, seducere a sufletului, spiritului și simțurilor: éca totulu eterii. Eter'a s'acatiază de voluptatea sufletului: ea este cântărea, poetă, pictor; se învârtie cu toate delicatetele alese ale inteligenței, pe cari femeia onestă le parasesce. Eter'a devine

*) Indicăm unu studiu foarte interesant asupra femeilor grece, de D. Philaret Chasles, în volumul intitulat: *Etudes sur l'antiquité*. pag. 267—345.

**) Unu cârtir din Atena veche.

***) Ateneu. Cart. I. cap. 12.

marea preotă a cultului frumusetii, grației, eleganței, artelor. Ea are o educație brăntă; ea cântă, dăntă, cântă din instrumente diverse; talentele ei, frumusetea ei, spiritul ei i asigură fortună și o încungiu de admiratori pasiați. Fără ea nu pôte fi serbare. După ospetiu, ea împlinesce rolul de actrice, cântărea și dăntătoare.

(Va urmă.)

Gr. H. Grandea.

Palatiulu sultanului.

(Cu ilustrațiune.)

Seraiulu, palatiulu sultanului în Constantinopolu jace pe o limbă de pământ, ce se întinde între marea Marmura, Bosporu și între portulu de acolo. O grupă colosală de edificii forma acestu palat, unde se gasesc bisericile nenumerate, clădiri pompoze și grădini. Numărul locuitorilor seraiului, computându servitorii și garnisonul, se suie cam la 10,000. Unu tablou pitoresc ni se prezintă, cându privim de către mare la aceste palatieri minunate; de către continent sunt împrejurate de unu mur înalt provădit cu bastion.

Acestu seraiu s'a zidit în timpuri diferite, și mai făcând sultanu ~~la marele câte cu unu palat, sau câte c'o moschea, sau celu pământ~~ a făcut reparări și înfrumusețări pe cele, ce au fost gata. Unu dintre cele mai frumoase e palatiulu nou, rădăcat de repausatul sultanu Abdul Medzsid. Nu putem observa pe elu ceva stilu anumit. E unu amestec alu clasicei arhitecturii moderne cu tipulu orientalu. E edificat în foarte mare măsură din marmură de albime orbită. Primulu arhitectu, după caruia planuri și desene s'a întreprins clădirea părților esterne, și decorarea internă, a fost unu armeanu cu numele Balyan. Mai târziu se dăce, că amintitul arhitectu a mai avut de ortacu pe unu italianu cu numele Foscati.

Apropiindu-ne de palat de către Bosporu, înaintea de toate ne atrage atențiunea frontispiciulu celu maestosu, care lu potu vedea st. cetitori în ilustrațiunea de pe pagină 65.

Intrarea în seraiu nu e împreunată de asié greotă mari ca intrarea în harem, care face o parte a aceluia, și e aproape de mare. Aici-să locuțiile muierilor sultanului, — făcând are casă sa proprie cu grădina și mai are o căta de sclav, cari i s'ierbesc; mai departe în harem sunt locuțiile odaliscilor și a femeilor, cari stau în grădina sultanului.

DOINE.*)

I.

Pan' erá baditi'a-a casa
Me 'nbracam ca o mirésa,
Ca o dalba jupanésa, —
Cu circei si cu margele,
Cu ghioci cu floricele,
Ca se-i fia dragu de ele.

De candu badea nu mai vine,
Crisisiori si rozmarine
Vestiedescu si trecu cu mine.
Am unu doru in sinisióre,
Pana-i luna, pana-i sóre
Nu mai trece si me dóre!

Péna mandra colilia,
Mérsa badea 'n batalía,
Si s'a dusu si nu-mi mai scríe,
Neci pe frundie 'n riurele,
Nici pe-arípi de venturile,
Plange-mi sufletulu cu gele.

N'am repausu, nici hodina,
Nece dñu'a prin gradina,
Nece nóptea pe perina; —
C'am unu doru la animutia,
Si totu plange cu credinția,
C'am fostu badei dragulitía.

II.

Lun'a trece somnúrösa
Printre stele luminöse,
Zefirelulu blandu adie
Rozmarine si lilie,
Filomel'a canta linu,
Dorulu meu plange 'n suspinu.

Trecu pe vale, trecu pe lunce,
Dorulu badei me conduce,
Catrá frundia, catrá flóre,
Tote 'ntréba ce me dóre,
Tote 'ntréba si disparu,
Dorulu meu plange 'nzadaru

Filomitia cantatóre,
Canta-o hora plangatóre,
Hora dulce si cu gele
Ca-si plangerile mele,
Langa-unu cantecu plangatoriu
Ah de dorulu lui sé moriu !!

*) De proba din „Fenice“ almanaculu societatii de leptura a junimeii rom. din Oradea-mare. —

III.

Norule, norutiu de véra!
Cresce mare pana 'n séra,
Si te 'ntinde peste tiéra.
Ca sé plóie si se piéra,
Ostile burcusiloru,
Sé rentórne 'ndreptu cu doru
Fetiorasii mameloru,
Si dragutii mandreloru!

Norule norutiu de véra!
Cresce mare pana 'n séra,
Si te 'ntinde peste tiéra,
Peste vâi si pe otare,
Se fia pe gandulu meu:
Tóte câile periu,
Sé de bunulu Domnedieu
Sé rentórne dragulu meu!

V. R. Buticescu.

DATINELE POPORULUI ROMANU.

XII.

Intórcerea urmei.

Intórcerea urmei — dupa descantatóre — e de lipsa in dóue casuri:

a) Candu unu dusimanu tramite manatura asupra unui omu cu angeru slabu, si acest'a dâ in urm'a manaturei séu ciasului slabu si se betegesce.

b) Candu cineva in padure, séu pe campu se spurca in locul acél'a, unde siedu la mésa séu petrecu dñiórele, séu in drumulu si joculu ventóselu, — atunci se betegesce si mai reu.

Descantatórea atunci intórcé urm'a unde a calcatu morbosulu in directiune contrarie, si i intórcé camesi'a pe dosu. La acestu actu are lipsa de 3 bombe de piperu, 3 de grâu, 3 de tamâia, 3 de marmure, si de unu banu, care desplatesce capulu. Aceste tóte le arunca in focu, si pe urma stempera in focu o potcöva de calu, lantiu ri vatraiu, dar' tóte le baga intórse, p. e. cöd'a de vatraiu, in focu, — apoi bagandu-le in apa, morbosulu be de trei ori, câte de trei ori.

Candu se incepe actulu, descantatórea si-face cruce si díce: „Santa cruce! ajuta lui Georgiu! (morbosulu) si citéza:

Cine-a manatu cu-o mana,
Eu manu cu dóue,
Cine-a manatu cu trei,
Eu manu cu patru,
Cine-a manatu cu cinci,
Eu manu cu siese,
Cine-a manatu cu siepte
Eu manu cu optu,

Cine-a manatu cu nóue
 Eu manu cu diece,*)
 Mai grozavu, mai infocatu,
 Pe capulu cui a manatu!
 Cine-a manatu cu doi boi,
 Intorcu intreitu inapoi,
 Mai infocatu, mai piperatu,
 Pe capulu cui a manatu
 Tóte manaturele,
 Tóte facaturele,
 Tóte legaturele
 Intorcu foculu, ferbintiél'a,
 Fric'a si zebunél'a,
 Din crerii capului
 Din osulu grumazului,
 Manatur'a
 Facatur'a,
 De muiere blastemata
 De féta necurata,
 Arda-i cositiele,
 Plesnéscă-i títiele,
 Cátu-e tiér'a de mare
 Se fia de mirare!

Descantatórea dîce, că betesiugulu vine de regula din manatura (a maná duhulu reu séu ciasulu slabu asupra altuia) si pentru acést'a e destulu a dîce versurile de pana aci, dar candu se teme, că morbosulu e stricatu de dînióre, cari ambla totu cu ventósele, trebue sê mai dîca si urmatórele versuri:

Voi nóue-dieci si nóue'
 De dînióre
 Frumosióre,
 Si voi nóue-dieci si nóue
 De ventóse
 Si halóse,
 Ve 'ntorcu facerile
 Si venturile, —
 Ceasu slabu cu venturi
 De multe renduri, — —
 Ve 'ntorcu cum se 'ntórece
 Plugulu cu róte,
 Si voi se 'nturnati,
 Si ve asiediati,
 Prin verfulu muntîloru,
 Prin cotulu pesteriloru,
 La mam'a paduriloru
 La mosiulu codriloru.

At. M. Marienescu

*) Descantatórea dîce că numerii fara parechia sunt nenorocosi, pentru acésta, totu cu numeri cu parechia — mai norocosi — stă in calea manaturei. Mai departe spune, că manatur'a cea mai mare póte fi cu 9 mani, inse pentru că e numeru nenorocosu, lu intrece cu numerulu diece.

Poesi'a acésta — precum si deslegatulu — e cam neregulata, pentru că sirurile cu numeri nu au cadintia, si unele versuri sunt mai scurte. Acést'a iregularitate póte că purcede din acea impregiurare, că poesiele aceste nu se canta — si altcum, cantarea inca reguléza poesí'a.

PROVERBE ROMANE.

- 1) E destulu o bota la unu caru de óle.
- 2) Cum vei sará, asié vei mancá.
- 3) Cum e tatalu, asié e si fiulu.
- 4) Unu sacu desiertu anevoie se póte pune in picióre.
- 5) Cum e domnulu, asié e si hinteulu.
- 6) Ascí'a nu sare departe de taiatoru.
- 7) Din códa de cane nu va fi fuioru de metasa.
- 8) Ce semeni, aceea resare.
- 9) Auror'a nu tiene tóta dîu'a.
- 10) O gaura mica este d'ajunsu pentru a cufundá o naia mare.
- 11) Postulu mare se pare fórte scurtu celor'a, cari au a platí la pasci.
- 12) Ap'a ce pica in picuri in urma sapa pét'r'a.
- 13) Piscí'a (mâtia) cu manusi nu prinde sióreci.
- 14) Vulpea care dórme nu prinde gaini.
- 15) Numai atunci scie omulu pretíui ap'a candu a secatu fantan'a.
- 16) Cum e greculu asié e si negotiulu.
- 17) Cum e santulu asié e tamái'a.
- 18) Bate ferulu pana este caldu.
- 19) Indesiertu cerci unu acu intr'unu caru cu paie.
- 20) Piscí'a (mâti'a) cu clopotulu nu prinde sióreci.
- 21) Din afara meru frumosu, din launtru gaunosu.
- 22) Din departe trandafirnu, de aprópe borsiu cu scíru.
- 23) Indesiertu e branz'a buna déca e in butóie de cane.
- 24) ~~Ce-e a mana...~~
- 25) Se vede de sambeta sér'a unde va fi ospetiu dumineca demanétí'a.
- 26) Sangele nu se face apa.
- 27) Bate tóc'a la urechi'a surdului.
- 28) Carbunele potolitu te arde mai tare.
- 29) Capulu plecatu nu-lu prinde sabí'a.
- 30) Dóue sabii nu 'ncapu intr'o téca.
- 31) Focu nu e si fumu este.
- 32) D'unde nu-e focu, nu iese fumu.
- 33) Cuiu cu cuiu se scóte afara.
- 34) Pamentulu uscatu ascépta apa multa.
- 35) Tiene saculu candu ti-dau purcelulu.
- 36) De la capu se 'npute pescele.
- 37) E reu cu reu, da-e mai reu fara reu.
- 38) Asta-di mie mane tîe.
- 39) Multe cere morbosulu, dar' sanetosulu i dá ce are.
- 40) E mai bunu asta-di unu purcelu, de cátu mane unu vitielu.
- 41) Dupa noru vine serinu.
- 42) Iubirea betrana tiene radecina.
- 43) Pe cine nu dóre nu léga.
- 44) Ascépta mur'a 'n gura.
- 45) Regirea magariului nu se aude intru inperatí'a ceriului.

Publicate de

Teodoru Manu.

Ce e nou ?

* * (Sinóde.) Maj. Sa Imperatul a incuviintiatu, ca romanii de beseric'a orientala sê tiena sinóde.

* * (Ministeriulu unguurescu) „Wanderer“ scrie, că list'a ministeriului unguurescu e statorita definitivu astufelu: contele Juliu Andrassy presedinte si pentru apărarea patriei, contele Georgiu Festetics adlatu langa Majestatea Sa, baronulu Bela Wenkheim alu interne-loru, Melhioru Lónyay de finantie, contele Emericu Mikó pentru lucrările publice, Stefanu Gorove pentru industria scl., bar. Iosifu Eötvös pentru instructiunea publica, Baltasaru Horvath pentru justitia. Denumirea se va publică cu inceputulu septemanei venitóre. Mini-istri voru depune juramentulu in Buda.

* * (Domnitoriulu Romaniei) a ajunsu in 30 jan. dupa médiadi la cinci óre in Jasi. Intrarea sa in Jasi a fostu unu adevratu triumfu. Toti locuitorii alergau spre intempinarea principelui domnitoriu, pe care l'au condusu cu strigări entusiastice. Arcuri de triumfu, buchete de flori, muzice, urări, in fine celu mai mare entusiasm si cea mai cordiala primire. Dómnele au acoperitu trasur'a Mariei Sale cu flori. Sér'a totu orasiulu erá iluminatu. Mari'a Sa a esítu pe josu spre a face o preambulare, trecandu pe mai multe strade unde pretotindeni erá neintreruptu achiamatu cu ovatiuni si strigări entusiastice.

* * (Mörte infforatóre.) In Bai'a numita dela Ras-n'a, la Rosi'a Abrudului, s'a intemplatu in 16 januaru, dupa cum ni se scrie de acolo, de a caditu unu bolovanu mare de piétra, ca de vre-o 20 mági de greu, din cerimea bâiei, in momentul candu se aflá tenerulu de 19 ani Simeonu Bucurestianu in loculul periculu. Bietulu nenorocitu, se intielege, că fu turtitu si sdrumicatu asié de tare, in cătu au trebuitu mai târdiu sê-lu adune in unu ciuberu, spre a-lu scóte din baia si a-lu inmormentá. (T. R)

* * (Din Busiacu) -- comitatulu Satumare -- ni se scriu urmatórele: In dílele prime a lunei lui jan. amu ingropatu in Busiacu o muiere in etate de 110 ani. Aceasta -- precum ómenii cei mai betrani spunu -- atátu ca féta, cătu si ca muiere ténera a fostu atátu de tare, că luá in dinti unu sacu căte cu dóue mertie de bucate, si-lu aruncá pe umeri.

* * (Atheneulu Romanu) a alesu pe urmatorii domni de membri onorari si corespundinti: Veguzzi Ruscalla (Italia,) Adolful Camus (Spania,) Philaretus Chasles (Francia,) Georgiu Baritiu, Hurmuzachi, Munteanu (Brasiovu.)

* * (Espusetiunea din Parisu) e obiectulu, de care peste putínu diuarele din tóta lumea se voru ocupá multu. Este óre cine-va, carele n'ar dorí sê póta petrece in vér'a venitóre celu putínu căte-va díle la Parisu, unde va fi concentrata artea si industri'a lumei intregi? Si dorinti'a de a vedé Parisulu de asta data se va poté realisá cu spese mai putíne, că-ci unii intreprinditori voru arangiá trasure a nume pentru espusetiune. O astfelu de trasura va plecá si d'aice din Pesta. Stimatii nostri cetitori, carii au de cugetu a luá parte la această caletoria de totu interesanta, binevoiésca a ne insciintiá, si noi li vomu comunicá cu placere conditiunile.

* * (Guberniulu din Clusiu) a destinatu o suma de 2400 fl. pentru patru individi, cari voru merge la espusetiunea din Parisu. Dintre acestia pe unulu lu-va alege insotírea economica de tíera a Ardealului, pe alu doile insotírea economica din Sabíiu, pe alu treile cea din

Clusiu si pe alu patrule camer'a industrialu din Brasiovu. Ni e téma, că nu va fi alesu nici unu romanu.

* * (Multiamita publica.) Suscrisulu, me affu in placut'a pusetiune, de a-mi oferí omagiulu multiamitei celei mai profunde onoratu Comitetu a casinei romane din Abrudu, si cu deosebire splui D. Presedinte M. Nicola, pentru generositatea filantropica, cu care mi-a impartasítu, spre usiorare in cursulu studioloru 50 fl. v. a. din venitulu altoru dóue concerte acompaniate de dechiamatiuni, date in folosulu aceleiasi casine in 1 si 8 januaru st. v. a. c. si la cari am colucratu ca diletantu. — Nu mai putína placere mi-causea indetorarea, de-a produce pe terenulu publicitáti, indetulirea si multiamit'a deplina, alu intregulu publicu ascultatoriu, pentru incantatóriele surori: Elena, Amalia si Julia de Cocu si pentru suav'a domnisióra: Ana Crisanu, cari avura nobil'a convoire de-a indulcí aceste serate memorabile, cu cantu si dechiamatiuni. Ionitia Badescu stud. de cl. VIII. gimn. in Blasiu.

Literatura si arte.

* * (Dr'a Constantia de Dunca) a deschisu abonaminte la urmatórele trei opuri: Cartea femeilor romane (despre educatiune,) — Suptu velulu Bucurestiloru (novele,) — si Jesuitii Ramaniei (romanu.) Fiacare carte constá separatu căte patru sfanti.

* * (Concertu cu dechiamatiuni.) In nrulu 3 a fóiiei nóstre s'a publicatu intre noutáti scirea despre o séra de petrecere din Abrudu. Pentru intregirea acelei impartasiri ni se mai tramisera aceste: In Abrudu in 1 si 8 jan. st. v. a. c. sér'a, s'a datu dóua concerte insocite cu dechiamatiuni, de cătra unu cercu iubitoriu de arte, compusu de ambele secse; si anume Dlu Simeonu Piso practicant de advocatura, a executatu pe violina doine si alte piese, cu arcu de artistu; dsior'a Ana Crisanu a indulcitu audiulu ascultatoriloru, cu canteculu solo „Fiica de romanu sum“ intonatu cu versu de muse. — Intre acestea apoi Ionitia Badescu si-a dechiamatu „Imnulu“ seu cu multa insufletire, lasandu ca sê-lu urmarésca dsior'a Amalia de Cocu cu poesi'a „La mus'a mea“ de A. Muresianu — mai târdiu cu alt'a „Catra Romanu“ (Desceptarea Romaniei) de V. Alesandri, dechiamandu-le amendoua intru-unu modu de actrice, cu gesturi infocate, cu afectu si pasiune multa, cu espresiuni chiare; sublimitatea inca-i-o mariá matas'a cea rosata, ce o-invalea; placerea privitoriloru erá deosebita, in cătu dechiamatórea nu numai fu intrerupta de multe ori prin aplause, dar fu silita, a-si repetí dechiamarea si apoi a culege buchetele, cari o salutau. — Nu mai putína sensatiune placuta facu si Alesandru Boeru stud. de Cl. II gimn. copilu de 11 ani, dar plinu de sperantiele cele mai frumóse, cari promitu intr'ensulu; mai târdiu unu barbatu de fala pentru artea nationala a dechiamatu poesiile „Resunetu“ de A. Muresianu si „Ursitii“ de V. Alesandri, cu desteritate inuimitóre si neasceptata; aplausele lu-asecurara despre placerea comuna. Acusi se ivi de nou pe tribunala dlu S. Piso cu dechiamarile „Emmi“ de V. Alesandri si „O sectionare“ de C. Boliacu, ambele predate intr'unu modu atátu de corespunditoriu artei, in cătu nu mai remase nemicu pentru pretensiunea publiculu; acusi éra dsior'a Ana Crisanu cu poesi'a „Adio catra Ardealu“ de J. Badescu dechiamandu-o cu multa gratia; vestmintele-i erau negre si aceste-i siedeau fórte bine la gesturile cele adeverate a durerei, ce le facea, dandu do-

véda viua despre capabilitatea sa cea rara; buchetele si aplausele au lipsitu. — In urma inchise serat'a Ionitia Bader cu traducerea sa „Nebunulu“ de Petöfi, dechiamata cu multa mimica si aplaudata neintreruptu, sensatiunea ce facu, fu deschilinita. — Asemenea placheri au inspiratu in ascultatori si cantecele „Mare-e lumea“ si „Mandrulitia dela munte“ intonate de corulu vocalu compusu de virtuósele diletante amintite, de cei trei diletanti numiti si inca de blandele dsióre Elena si Juli'a de Cocu. Scopulu acestoru serate, fu filantropicu. Loculu productiunei fu sal'a casinei romane, decorata in modulu celu mai stralucitu. — Publiculu mai alesu la a dóu'a séra, fu atâtu de numerosu, in câtu sal'a erá pré mica; ici si cólea se diareca si câte-unu unguru; — si publiculu a dusu cu sine suvenirea cea mai dulce si dorinti'a: câ, déca ni lipsescu teatrele nationale, baremu astufeliu de seri sê se familiarisedie p'intre romani.

* (Dram'a dlui Hajdeu) intitulata: „Domniti'a Rosandra“ — despre care facuramu amintire in numerulu trecutu s'a reprezentatu in teatrulu romanu din Bucuresci de sub directiunea dlui C. Dimitriade Despre rezultatulu representatiunii nu cetimu nimica in foile de acolo, — câ-ci ele pré sunt ocupate cu glorificarea lui — Reményi.

Explicatiunea jurnalului de moda alaturatu la numerulu acesta.

Figur'a întâia pórtá *imbracamentu de balu*. Vestmentulu e facutu din tarlatanu albu, de desubtu infrumsetiatu cu umflature (Beule, dudor.) Tunic'a e gatata din tafota vêneta deschisa, taiata in arcuiri cu coltiuri, si infrumsetiata cu increstiture anguste si cu ciucuri vêneti. Spacelulu asîsdere e facutu din tafota vêneta si in pregiurulu taieturei infrumsetiatu cu dóue umflature vênete si una alba. Manecile sunt din tarlatanu albu, cosute cu prime (pantlice) de tafota vêneta. Imbracamentulu de a supra, ce se intrebuintiédia la intrare e facutu din cashemir albu. Decoratiunea capului constá din prima auria si din flori rosie.

Figur'a a dóu'a representédia unu *imbracamentu pentru serate, séu pentra teatru*. Vestmentulu e facutu din lustre albu, sucn'a la cosuture e infrumsetiata cu prime de tafota verde deschisa, in latîme de dóue degete. Spacelulu e albu, dar manecile-i anguste sunt croite din tafota verde. Pe umeri e cosutu câte unu buchetu verde. Decoratiunea capului are form'a unei marami mici, dinainte e legata cu prima verde, ér de a supra fruntii infrumsetiata cu stele albe.

Figur'a a trei'a are éra-si unu *imbracamentu de balu*. Vestmentulu de desubtu e facutu din tafota de colórea rosei, de desubtu are increstiture late. Sucn'a de-a supra e gatata din materia de dintela (Spitze, csipke) — alba, fina si inflorilata, — si s'a taiatu in arcuiri rotunde, langa arcuiri e pusu unu síru de umflature de latîmea unei palme, ér langa aceste umflature de amendóue partile e girlanda de róse galbene. Partea de desubtu a spacelului e din tafota de colórea rósei, si invelita cu materia de dintela, — partea de-a supra e de totu alba. Pe spacelu, precum si pe maneci asîsdere se potu vede róse si frundie.

Gacitura de siacu.

De Joanichiu Olariu.

26 da	47 re!	8 da	57 da	24 da	59 da	10 vi	53 tu
7 da	44 ro	25 din	46 re	9 de	56 Di	23 tu	60 Ro
46 da	27 re!	42 da	15 oe	38 txi	61 lin	54 men	11 i
43 da	6 ia!	45 sa	36 cos	49 pre	14 Din	60 ni	22 din
28 tu	37 ta	16 ru	41 men	62 ti	35 a	12 a	53 mar
5 me	40 pa	29 naaci	50 na	13 re?	64 anu	21 xi	34 pre
30 re	17 seu	38 tis	3 ia!	32 me	19 ia	52 la	1 fe
39 tu	4 re	31 fe	18 din	57 gru	2 me	33 ia	20 du

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gâciturei numerice din nr. 4: „Doctoru Ioane Maioru.“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luisa Traila, Catarina Cra-ciunescu, Sidonia Sacosianu, Emilia Puticiu, Elena Petroviciu, Veronica Almasiu, Virginia Fogarasiu, Maria Nicolaeviciu, Emilia Popoviciu, Paulina Miculescu n. Abrudnariu, Rosanda Fizesianu, Emilia Fizesianu, Eleonora Papp, Luisa Murgu, si de la domnii G. Romanu, Ioane Sturza, Valerianu Petru Bologa, Demetriu Muresianu, Nicolau Avramu, Nestoru Opreanu, Urodie Cernescu, Lazaru Bogdanu, Basiliu Siuteu, Nicolau F. Negrutiu, Ioane Hatieganu.

Deslegarea gâciturei de siacu din nr. 4. amu mai primit'o de la dómn'a Elena Petroviciu.

POSTA REDACTIUNEI.

Bocsia montana. In cól'a de prenumeratiune s'a spusu apriatu, câ numai prenumerantii de pe diumetate de anu voru capetá icón'a cea mare.

Viena. Dlui N. O. Din semestrulu trecutu mai avemu esemplare complete.

Olmütz. Cu nrlu 6 din anulu trecutu nu mai potemu sierbi.

Poporulu danaiediu in insul'a Borneo. Se va publicá, inse numai ceva-si mai tardíoru.

Proprietariu, redactoru, respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

K Lanumerulu acesta alaturámu unu jurnalulu de moda.

S'a tiparitu in Pest'a 1867. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Erkövi, Galgóczy si Kocsi.) Piat'i'a de pesci Nr. 9.